

Տրեւոյն

ՈՐԱԳԻՐ

Զառարանական Բաժնարկական և Զոհարանական

ԵՐԵՎԱՆ, ՏԵՐԻ, ԹԻՒ 70

ՊԵՏԱԿԱՆ

ՈՒՐԴԱԿ 23 ՅԱՆՎԱՐ 1842

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

15 Յունվար

Տրեւոյնի շրջանակէն Թաճարի Պաճարի կողմէն, երեկ գրեթէ զամբողջութեամբ Վրացական փառային նամակներ բերաւ Բարձրագոյն Վրացական Լատինական լեզուներ լեզուներ աս նամակներուն մէջ գրեթէ, միայն կը հաստատեն թէ կատարեալ խաղաղութիւն կը տիրէ Բարձրագոյն երկրները և բարեկարգութիւնը հաստատուէր է Եւրոպական մէջը :

Եւրոպական Վրացական, որով յանձնուած էր լեզուներ իշխանութիւնը, բանի որ Բարձրագոյն վերադիւն Եւրոպական Վրացական լեզուներուն տակը մտեր էր, Բարձրագոյն փառային հրամանովը եր պաշտօնէն զրկուելով Թաճարի Պաճարի շրջանակէն Կոստանդնուպոլիս եկաւ. ու անոր տեղը Եւրոպական փառային զրկուելով և Եւրոպական կառավարիչ անուանուելով :

Եւրոպական Վրացական քարանձախային երկրէն ետեւ, մայրաքաղաքիս մէջ պիտի բնակի :

Ուրեմի որ իրիկուն գէտ քաղաքիս պատմէնէն, լին և բոլոր նուերէն նետուած թնդանթները ծախուցին Վրացական Պայքարի հանգիստը տօնը : Հետեւեալ օրը Վրացական Վրացական պալատի մէջ ծանծաներուն, և տեւրութեան բոլոր երեւելի պաշ-

տօնատարներուն հետ, մեծ հանգիստով Սուլթան Եւրոպական միջինը գնաց :

Բարձրագոյն պալատէն մինչև միջինը ճամբուն վրայ երկու կարգ զինուորներ կայնած էին, որոնց մէջէն աս հանգիստ անցաւ զինուորական նուագաւորներով :

Եւրոպական Վրացականութիւնը միջինը ելլալով, Թաճարի պալատը գնաց, ուր տեղ բոլոր երեւելի պաշտօնատարները շնորհաւորեցին անոր Վրացական Պայքարով :

Ս. պարոն Պալազիէյ Ներկայ գտնուեցաւ աս հանգիստին. և Եւրոպական Վրացական հրամանովը միջինը գաւիթը պատուաւոր տեղ մը նստած էր :

Սիր Սրբէթօրով Վրացական, Ս. Եւրոպական Վրացական Վրացական Վրացական, ամենու 9 ին ուրեմի օրը հասաւ հոս Սրբէթ. անուն անգղիական շրջանակէն : Եւրոպական 12 ին դուրս ելաւ նաւէն, և ցամաքը հասածին պէս զինուորային զնա արքունի պալատին պաշտօնատարները, Վրացական առաջին թարգմանը և բոլոր անգղիացի վաճառականները, որոնք խմբուեցին ալ ընկերացան անոր հետ մինչև իր բնակարանը հասնիլը :

Եւրոպական Վրացական օր նստուն մէջը կեցաւ մինչև որ իր բնակարանը պատրաստեցին :

Երեկ Սիր Սրբէթօրով Վրացական սովորական հանգիստով Բարձրագոյն Վրացական գնաց իր թղթերը Բարձրագոյն Լաւարքովին ներկայացունելու :

Եւրոպական Բարձրագոյնը և արտաքին գործոց պաշտօնատարը մեծ յարգութեամբ ընդունեցին զնա և շատ պատիւ ըրին անոր :

Յիշեալ գեսպանը ասոր արքունի պալատը պիտի երթայ. և Վրացականութեան ներկայանալու համար :

— Եւրոպական Վրացական Վրացական Եւրոպական, արտաքին գործոց պաշտօնատարը, յաճախ երկար խորհուրդներ ըրաւ Վրացականի, Վրացական Վրացական և Վրացական գեսպաններուն հետ : Եւրոպական Վրացական բան մը չիմացեցաւ հասարակութեան մէջ, բայց ընդհանրապէս կրկնուելի թէ Բարձրագոյն և Վրացական վերաբերեալ գործերուն պատճառովը եղաւ, որոնց համար կը ծանուցանեն թէ քիչ ատենէն բոլորովին պիտի լը մըննայ :

Հինգշաբթի օրը, որ Վրացական լիակատար իշխանութիւն ունեցող գեսպանը Վրացական գնաց, Վրացական, Վրացական և Վրացական գեսպաններուն առաջին թարգմաններն ալ հոն կանչուեցան, ուր տեղ կը հաստատեն թէ յիշեալ խորհուրդներուն վրայօք ծանօթութիւններ տըրուած է անոնց, բայց ինչպէս ըլլալը չիմացեցաւ. այսու ամենայնիւ շատ չեք թարգման կիմացել աս վերջին խորհուրդներուն ստոյգ պատճառը :

Եւրոպական Վրացական հրամանաւոր որոշեցաւ որ ասկէց ետեւ ամեն ուրեմի Վրացական պալատ օրը (դադիլ) ըլլայ, ու չէ թէ Հինգշաբթի

ԲԱՆԱԿԱՆԱԿԱՆՔ

Սրտաշարժ դիպուած մը :

(Հարունակութիւն և վերջ) :

Որ և իցէ դժբաղդութիւն որ մէկ մարդու մը կը հանգիստի, թէ որ մինակ է նէ՛ բաւական դուրս թիւն կը գտնայ համբերելու անոր. բայց երբ որ կընայի որ իր հետը ուրիշ սիրելի անձինքներ ալ կան նոյն թշուառութեանը մէջ ընկած, ո՛հ, անատները հազարապատիկ կէզեւնայ իր վրէժը ու ցաւը : Եւրոպական սիրտս չէր դիմանար որ դուրս եկած փորձանքը՝ կնկանս իմացունեմ. քիչ մը ժամանակ ուշացուցի աս բանը. վասն զի քանի որ կուզէի բաց համարձակ խօսիլ անոր ամեն բան, չիմ գիտեր ի՛նչ կըզգայի, որ ալ էփելի աղետալի ու սոսկալի էր ինձի համար. այսքան բարակ մտածելով զգուշացայ անոր անհամբարտ սիրտը վերադարձիլ. բայց անհարկն էր ինձի այս վրէժէն աղետելու. ըսի անոր յայտնապէս ամեն բան, ու այն վայրկեանէն իմ թշուառութիւններուս չափը ան-

ցաւ. կնիկս զիս էփելի չի վշտացունելու համար այս ծախորդ լուրը հանգարտութեամբ լսեց ու անանկ ցուցոց որ Եւրոպական կամացը կը յանձնէ ամեն բան. որովհետեւ չի լսեցի որ մը մէկ արտունջ մը. բայց չի կըցաւ հետեւեալ շարքներուն երկար համբերել. կը հալէր կը մաշէր գաղտուկ, ու երկու ամիսէն կտքը մեռաւ :

Որքան կսկիծ տուաւ ինձի աս մեծ կորուստը՝ սիրտս չի դիմանար որ հիմակ մի ըստ միջոց պատմեմ ինչի, այսքան լսեմ որ խելքս զլեւս երթալով ու յուսահատութեան մէջ ի ընալով՝ չէի գիտեր ինչ յանցանքի մէջ պիտի ձգեր զիս իմ տկարացած երեւակայութիւնս, թէ որ հայրական գուժը իր իրաւունքներովը մէկ տեղ, միաքս չի ձգել իմ երկու որբերս : Ի՞նչ չի կրնար ընել բնութեան ձոյնը, Եւրոպական գտնար է ազգատութիւնը այն մարդուն որ աս աշխարհքի հանգստութիւնները վայելելու է. մանաւանդ անոր՝ որ գիտէ ստուգապէս թէ՛ այն խորհուրդ մարդը՝ որ զինքը այն վիճակին մէջ ձգեց, անպատիւ կը վայելէ ուրիշ երկրներու մէջ իր ներգութեան պատուը : Եւրոպական ամենայնիւ ստիպեցայ որ համբերեմ իմ աղքատութեանս : Իմ առջի հոգս եղաւ քաղաքէն հեռանալ, ու գեղը աղ-

քաւին տան մը մէջ բնակիլ : Տունիս բոլոր կարասիքները ծախեցի ու անոնց դրամովը մինչև այժմ զաւեղներուս աղքատութեամբ հոգացի : Հիմայ մէկ ստակ մ' ալ չի կայ քովս. մնացած դրամովը այս առտու հաց տալի, որ հալու թէ աղքատեց զանոնք սովամահ մեռնելէն : Եւրոպականներուն առջի անգամ ձեռք երկնցընելը՝ որդրմութիւն ինչորեւ ճամար, յանցանք գործելու հաւատարման մը նէ. անձնասիրութիւնը, ամբնալը ու չեմ գիտեր ինչ անմեղներն բան մը, սաստիկ կուի մը կըզգուեն մարդուս սրտին մէջ. սակայն կարօտութեան, յուսահատութեան ստիպեւելով՝ մտիկ չըրի գէտ կեցայ ու այս դժուարութեանը յաղթեցի :

Եւրոպական ձեռքի հանգիստէն մէկ վայրկեան առաջ մտիկեցայ մէկ պարօնի մը խոնարհութեամբ և դողդողալով, ու որդրմութիւն խնդրեցի. բայց անիկա իմ երկտառարդական հասակս երեսս զգնելով ու սաստիկ յանգիմանելով՝ անգթութեամբ վրէժեցայ զիս քովէն :

Եւրոպական էր ինձի մահը, քան թէ այս անանկուններն զիպուածը. ինչու որ խելքս զլեւս գնաց անոր սիրտ ծախորդ խօսքերը լսելով, փաւեցայ ու ինչպէս գիտէիս : — Ու

Թի, ինչպէս որ մինչև հիմայ կըլլար :

— Առաջին տեսակ ճերմակ հացին գինն ալ վար իջաւ . ի. Երկրորդին հրամանաւը, ինչպէս որ անցածները երկրորդ տեսակինը պակասեցուց :

— Վերջին շոգենաւով հասաւ թէվֆիք էֆէն տին, Բարձրագոյն Վրոն դեսպանը Վաղարշապի :

ԱՂԵՔԱՆԴՐԻՒՄ

Վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ Գաշաւն շարունակ վերի Երկրորդին մէջ կը կենայ . իր հեռաւորութիւնը մեծ անշարժութիւն պատճառեց առաւելութիւն, և բնաւ չափաւորութիւն մը չի տրվեցաւ ցորենի ծախքին, որ անշուշտ բարձրնալու է, ինչու որ ուրիշ ճամբայէ դուրս կը տանին ու չէ թէ կարմիր ծովէն :

Անգղիացիները վերի Երկրորդին ցորեն կը գնեն Երկրորդին կը խրկեն, ուր տեղ վաճառակաւնի նաւերը բեռնաւորելով շնորհաւորան կը խրկուին . ուստի ծախված ցորենին արժէքէն կը կտրուի պատիկ վաստակելով փաշան չի կարծել որ գինը վար իջեցունէ :

Կըսէ թէ ցորենի առաւելութիւն համար շատ տեղեր պիտի հաստատուին . և թէ շատ չեք Գաշաւն հրամանով պիտի աւելնի գինին և օղին մեծաւաճութիւնը, ու ով որ ուզէ կարող պիտի ըլլայ գինի և օղի ներս մտցունել հաքուրին հինգ մաքս հատուցանելով :

Քանտախտը ամեն տեղ դադարած է :

ԶԻՆԱՍՏԻՒՄ

Մեր յարգի գործակալը Պոնպոյի, իր վերջին նամակով հետեւեալ լուրերը կուտայ մեզին շին մաքսի վրայով :

«Վանթոնի լուրերը՝ մինչև 16 հոկտեմբերի կը ծանուցանեն թէ մանտարիները նոր պատերազմի պատրաստութիւն տեսնալով, զօրքերը օր ըստ օրէ քաղաքը կուգան, հարուստ վաճառականները կը մեկնին անկից, ու բաղմունքի բանաւորներու ըզբաղած են որ շուտով քանի մը ամրոցներ շինեն :

Դորմել մարդը սկսաւ սաստիկ լաց մը, որ մինչև անասներ ինքզինքը զրպոծ էր :

Հանկարծ անոր բնակութեան տեղը գիտնալ, աղաչեց իր հոն տանի դիւ : Հաճեցաւ ան ալ յօժարակամ իմ փափաքս կատարելու . ուստի ճամբայ ելանք ու կէս ժամ չի քըշեց, հասանք անոր ողորմելի խրճիթը, որ մեր հանգիստ տեղէն հեռու էր : Մտնելով գեղջկական բնակարանի մը ստորին կողմէն էր, ուր տեղ կը պահէին երկրագործութեան կարասիքները . սանիք չունէր, հապա յարգի հաստ կապոցներով ծածկած էր, ու մէկ պզտիկ պատուհանէ մը լոյս կառնէր : Միջնադ ճրագ մը պատին վրայ բեռնէ մը կտրած, որ յետին կայծը մնալով՝ երբեմն գողգողուն լոյսը կուտար երբեմն կը միմնար : Մտնել կողմը կը տեսնուէր մեկ անարգ անկողին մը որ այն տնակին մի միայն փարաւիքն էր . որու մէջ պառկած էին երկու անմեղ զաւկները, հազիւ թէ ութ կամ տասը տարեկան : — Ես մեր բնակարանը ըսաւ խղճալի մարդը, ուր ձգեց մեզի դժբաղդութիւնը : Ես խօսքերը անանկ մէկ սրտաշարժ եղանակով մը արտաբերեց որ իմ աչքերս սկսան լեցելի : — Հաստատուն յոյս

Վանթոնի բոլորակներ :

«Այս լուրերը կը հաստատեն որ ամեն կերպ խաղաղութեան և հանգստութեան մէջ են ան տեղի բնակիչները . որոնց գլխաւորները աղաչեցին Սիթի նաւապետին որ Տրուիտ կողմէ անգղիական նաւուն կը հրամայէ, որպէս զի հաճութիւն տայ այն քաղաքի նախարարութեան պաշտօնին յանձնաւոր ըլլալու, ու անգղիական զօջակը բաժնաւոր հոն : Ես լուրը թէ որ ստոյգ է, յայտնի ապացոյց մըն է ան գաւառի բնակիչներուն զգացողութեանը . որոնց շատն ալ իրենց անձանցը և ստացուածքներուն ապահովութեանը և պաշտպանութեանը համար, Վոլունտուրի կողմէն դադար են որ Նիգղիացուց ձեռքն է :

«Ապառաժներու նաւերը շատ կը ներդնեն հոգի լուրի ծովագնացները . բայց կըսէ թէ վերոյիշեալ պատերազմական նաւը անոնց մէկ մասը ընկղմուր է և մէկ մասն ալ բաւեր է : Նիգղիական նաւերու տորմիդը՝ Բըֆօլդ կղզիին առջեւ է Վիւլանի մօտ :

«Չինականի վերջին լուրերը որ երէկ առինք կը ծանուցանեն թէ անգղիացիք աւեր են Վանթոնի քաղաքը՝ որ Վիւլանի կարգը հաճախ գլխաւոր կղզիներէն մէկն է : Նիգղիացիք ութ ամիս առաջ ալ կը զին ձգած էին . կերակայ թէ չինացուց տէրութիւնը շատ հոգ տարաւ է ետքը զանի ամբարշտնելու համար : Ես պատերազմին մէջ թէպէտ առջի անգամ ներէն էլ թէ քաղաքի մէջ չինացիք, բայց չի կրցան դէմ կենալ անգղիական զօրաց քաղաքութեանը և կը թուութեան, ու երկու ժամ ևս չի քըշած թնդանութիւնը պատենքը կործանեցաւ ու քաղաքը յարձակումը աւերուեցաւ : Հրդեհներուն մեծ մասը՝ որոնց մէջն են քառասուն պղնձէ թնդանութիւն, ուրիշ գէնքեր և ամեն տեսակ պաշարներ, նաւ վաւորի շտեմարաններ և շատ բրնձ գրտան հոն . ուստի յայտնի է որ չինացիները չէին կարծեր թէ ասանկ զիւրութեամբ պիտի կորսնցունեն քաղաքը :

«Նիգղիացուց տէրութեան գործակալը յայտնեց հրապարակաւ, թէ երբեք ետ դարձունելու չէ

ունիմ որ քիչ ժամանակ պիտի բնակիք հոս, պատասխանեցի մեկնելու հրաման անհեղձով անկէց, ու ձեռքին մէջ մէկ պզտիկ դրամ մը գնելով խեղճ սկսաւ հալար բերան օրհնութիւն տալ ու շնորհակալ ըլլալ : Բայց ես իսկոյն մեկնեցայ անկէց տրամութեամբ ու անմիջապէս միտքս դնելով հաստատ՝ որ ձեռքէս եկածին չափ այս անմեղնորուն օգտին համար աշխատիմ . որոնք նկուն եղած էին հակառակ բաղդէն :

Ինկերին բարերարութիւն ընելը միշտ վնասնաւորութեան ու առատաստութեան գործ համարված է . բայց այս բանին վրայ պարծենցողը իր կէս վարձը կը պակսեցունէ :

Ենթադրեալ անախառնութեան համար օգնութիւն կընեն անմուտքական, որ առանց ամենալու գրունէ գուռ ժուռ կուգայ, թէպէտ ուրախութիւն մը կը զգան իրենց առատաձեռնութեանը համար, բայց մէկ ոչինչ բան մըն է աս ողորմութիւնը թէ որ բաղդատենք ներքին ուրախութեանը հետ՝ որ կը զգայ մարդ, երբ որ գլխութեան շարժեալ ծածուկ բարերարութիւն մը կընէ անանկ խղճալի մարդու, որ ողորմութիւն ուզելու կամ շնայ ու ամենին

Վանթոնի կղզին և ուրիշ տեղանք որ առած են, մինչև որ Նիգղիայի բոլոր ուղածները ընդունելի ըլլան և ամբողջ կառարվին :

«Ուրիշ շրջաբերական թղթով մըն ալ՝ 15 օգոստոսի, կը ծանուցանէ նոյն գործակալը թէ պաշարներ ու աւեր են Չինհա և Վինգաօ քաղաքները՝ նոյն ամսու 10 և 13ին : Ես պատերազմին մէջ ալ պէսպէս քաղաքի մէջն եր ցըցուցեր են չինացիք, սաստիկ դէմ կենալով . անանկ որ իրենց կողմէն մեռնողները խիստ շատ ըլլալու են, որոնց մէջ պաշտօնատէրներ և անաւի մարդիկ ալ կան եղեր : Ես քիչ անոնով կայսերական գործակալը որ յատկապէս եկած էր աս քաղաքը պաշտպանելու, ու ամենին չէր կարծեր որ պիտի աւերուի, պատերազմը լըմնալէն ետեւ՝ յուսահատութեամբ ուղեր է ինքընքը ջուրը նետել խողովակ . բայց չի կըրնալ աս բանը գլուխ տանիլ, քիչ մը ատեն անց ներքէն ետեւ մտեր է քաղաքին մօտ տեղ մը :

«Ես անգամին ալ յաղթականաց ձեռքը անհամար հրդեհ ինկեր է . որոնք աւերած են նաւ մեծամեծ վաւորի շտեմարաններ :

ԱՊՐԵՐԱՆՈՒՄ

Ես կողմէն աղէկ լուր մը չունիմ . կը կըն անգամ փորձով իմացան անգղիացիք որ անօդուտ բան մըն է Եւրոպայի հետ եղած զաշնակցութիւնը որ անխոհեմութեամբ զրկեց ամբողջ զՏօտ Մէհէմէտը : Վապօլի Վեյլընները ամենին մէկէն անգղիացուց դէմ ապստամբելով՝ անոնցմէ 15 պաշտօնատար սպաններ են, որոնց մէջն է Սըր Մէքլընդը Բըննա ու իր եղբայրը : Կըսէ թէ անպատեւութեան բուն պատճառը աս է : Երկու լեռան մէջ անցնելու տեղ մը կար ուսկից միշտ կանցնէին զօրքերը, ու մինչև հիմայ բայ պահեր էին զանի Վեյլըն իշխանները առանց ընդդիմութեան, ու աս բանին համար շինտի անգղիական ընկերութիւնը՝ դաշինք ըրած էր անոնց հետ 40000 ռուբլի վճարելու : Սըր Մէքլընդ Մէքլընդը ինչպէս զուլութիւն ընելով՝ չուզեց կրնալ վճարել այն գումարը : Սուտի Վեյլընները սաստիկ նեղանալով՝

չի համարձակիր . երբ որ մէկը կարող կը լըսէ ինքրմէն, այսօր օգնեցի մէկ աղքատ գերդաստանի մը որ թըշաւառութեան մէջ կը տառապէր ու յուսահատութեանէ աղաւտեցի զանոնք, մտածելով՝ որ իր տըւած հացին փոխարէն այնչափ բարեմաղթութիւններու օրհնութիւններ պիտի ընդունի : Ես ապա իրաւ ու վնասնաւոր մարդիկ յիշարէիք են, որ ինքզինքնին չեն ցուցուններ ու չեն պարծենար իրենց ըրած բարերարութեանը վրայ, մանաւանդ թէ կը ջանան որ մարդ չիմանայ, բայց միշտ պակաս չեն :

Ես իրիկունին հետեւեալ առտուն, որն որ երջանիկ կը համարիմ միշտ ինծի համար, որովհետեւ այնքան բաղդաւոր եղայ որ կըսայ օգնել դժբաղդներուն, գացի մէկ պարտի մը քով, որ մեծ համբաւ ստացած էր ամենուն մօտ իր մեծահոգիութեանը ու առատաձեռնութեանը համար : Վապօլ օտարականին վիճակը անանկ կենդանագրեցի անոր աչքին առջեւ, որ սիրտը շարժեցաւ ու աղաչեց որ ցուցնեմ անոր բնակութեան տեղը : Սաղմունք օրը մարդ խրկեց կանչել տըվաւ այն ողորմելին իր երկու զաւկներով : Ես իրենին իրեն քարտուղար ըրաւ, ու միտքը դրաւ որ անոր զաւկները կը թնայ, իրենց վն

ԶՄԻՌՆԻՒՆ

23 Հունիս

Երեւանի շրջանային հատկապէս լուրերը առկա
կոստանդնուպոլիսէն :

« Ամուս 16 ին գիշերը՝ ժամ 2 , Վալարթեա
փոստայի ճամբուն վրայ հրկիզութիւն պատահելով՝
հինգ վեց տուն երեցաւ : Օտրմանալի ջանք մը
ցրցուցին բոլոր պաշտօնատէրները՝ աս կրակը մա-
րելու . որովհետեւ անանկ տեղ մըն էր որ շատ մեծ
վնաս կուտար , թէ որ սրտանց չաշխատէին առջին
առնելու համար :

« Մէկ գիշեր առաջ ալ Խակիւտարու մէջ կրակ
պատահեցաւ , բայց շուտով հասան մարեցին :

« 19 ին , Տիւրքի փաշան Ազրիանուպոլի կա-
ռավարիչ անւանեցաւ , Կազուպ փաշային տեղը :

Անցած ուրբաթ օր Կոստանդնուպոլիս խրկուե-
լու նամակները շրջանաւորէն չի հասնելով , մէկ թա-
թարի մը հետ ցամաքի ճանապարհով խրկեցին :

— Ամուս 13 ին քանի մը գողեր բռնուեցան և
բանտը գրեցան :

— Անցած շաբթու գիշեր մը եւրոպացիի մը
խանութիւն չորս հազար զուռուշի բան գողցը-
ւեր է :

— Կառավարութիւնը հրաման րբաւ որ գիշեր-
վան ժամը իրեքին բոլոր խափէներուն և գինետուն-
ներուն մէջը եղած կրակը մարեն , ու թէ որ մէկը
յանգնելու ըլլայ յիշեալ պատուէրը չի պահելու՝
սաստիկ պատիժ պիտի կրէ :

— Ֆեւզլի պէյը , քարանթինայի նոր վերակա-
ցուն , անցած հինգշաբթի առտու Կոստանդնուպո-
լիսէն եկաւ :

— Կըսու թէ անգղիական պատերազմի գործէր
մը Եստրեստանէն մեկնելով՝ Կիպրոսի մօտ խորտա-
կեր է :

— Ասորեստանէն եկած վերջին շրջանաւ հա-
ճելի լուրեր բերաւ . Տիւրքներուն և Մարոնիե-
րուն վեճը կարգի գրվեր է , ու Սուլտանֆայ փա-
շան ալ շուտով Կոստանդնուպոլիս պիտի դառնայ :

Առտուրի դաշնադրութիւն մը հաստատուել է
Ենդղիայի և Պարսկաստանի մէջ , երկու կողմին
ալ հաւասարապէս շահաւոր : Աս դաշինքը շատ
կարճ է , միայն երկու յօդուածով կաւարտի :

Առաջինը ան է որ երկու կողմէն զուրա ելած և
նրա մօտ թուր վաճառքներուն համար միշտ մէկ
անգամ մաքս վճարել . ու վաճառքներու մաքսին
համար որոշուած տուրքը՝ Ռուսաց տըւածին պէս
հարուրին 3 ըլլայ : Երկրորդ՝ երկու կողմէն ալ
գործակալներ զրկին . Ենդղիացոց գործակալները
Վալարթի , Վահրանի և Պուշրի մէջ բնակին , և
պարսիկներունը Լոնտոնի ու Պոմպայի մէջ կենան .
միայն Վալարթի անգղիական առևտուրի գործակա-
լը հիւպատոս կուլի :

Աս դաշինքը՝ որ Վահրանի մէջ սըր Շոն Սաք
Նէյլը ստորագրեց , շուտով՝ գործ գրվելու է :

Այս անգամ Սուլթանի մուհասըրը 360 հազար
զուռուշ 10-12 հոգիով Իզմիր կըլսկէր Ս . Պալ-

դաճիլին յանձնուելու համար . բայց Իզմիրէն իրեք
ժամ հեռու՝ ճամբուն վրայի քանի մը խափէներու
մէջ պահպանութիւն ընելու համար՝ կեցող ան-
ձինքները՝ որ ալաւանցիներ են , միաբանութեամբ
յանկարծ յիշեալ ստակը բերողներուն դէմ ելլա-
լով զարկեր սպաններ են անոնց մէկ քանին և ստա-
կը յափշտակել են : Աս դեպքով տեղոյս կառա-
վարութիւնը իմացածին պէս , իսկոյն ծովէն և ցա-
մաքէն ամեն կողմը մարդ հանեց , որոնք երկու
հողի յիշեալ չարագործներէն բռնեցին բերին ու-
րիշ երկուք ալ սպաննած գտեր են . կը յուսացւի
որ մէկալները ևս շուտով ձեռք կըյնան :

ԲԱՎԴԱՏՈՒԹԻՒՆ

Թուոյ՝ աշխարհքիս վրայ գտնուած բոլոր հըր-
եաներուն , զանազան ժամանակներու մէջ :

Երբոր Եգիպտոսէն եկան	2,500,000
Սովաբի դաշտերուն մէջ , Եգիպտոսէն ելլալէն 40 տարի ետքը	2,500,000
Դաւիթ մարգարէի թա- գաւորութեան վերջին տա- րիները	7,000,000
Սողոմոնի թագաւորու- թեան վերջին տարիները	8,000,000
Քրիստոսի ծնած տարին , Հերովդէսի թագաւորու- թեան վերջին օրերը	5,000,000
Յամին 1833	4,000,000

(Ետքինս Պաշտի :)

Պաղլխարէն օրագրութեան մը մէջ կըկարգաց-
ւի հետեւալ յօդուածը՝ որ Եւրոպայի բոլոր թա-
գաւորներուն տարիքը կըճանուցանէ :

Շվեդի թագաւորը	78 տարու է :
Փափը	76 ”
Հանովրի թագաւորը	70 ”
Պաղլխացոց թագաւորը	68 ”
Վիրգէմպերկի թագաւորը	60 ”
Պալմէկայի թագաւորը	55 ”
Տանիմարքի թագաւորը	55 ”
Հոլանտայի թագաւորը	49 ”
Աստրիայի կայսրը	48 ”
Բրուսիայի թագաւորը	48 ”
Ռուսաց կայսրը	45 ”
Սաքսոնիայի թագաւորը	44 ”
Երկու Սիկիլիայի թագաւորը	32 ”
Յունաստանի թագաւորը	26 ”
Փորթուկալի թագաւորը	23 ”
Անգղիայի թագաւորը	22 ”
Օսմանեան ինքնակալը	18 ”
Սպանիայի թագաւորը	II ”

Գիտնալ պէտք է՝ որ 1830 էն մինչև հիմայ ,
Եւրոպայի թագաւորներուն գրեթէ մեծ մասը փո-
փոխութիւն ունեցաւ :

ՀՈՒՆԱԳԻՒՆ

Հոլանտայու տերութիւնը հրաման րբաւ է որ
Վանդերտալի և Պաղլխայի մէջ՝ որ ճեպալ կըղ-
գին մայրաքաղաքն է , շրջանաւորու երթևեկու-
թիւն մը հաստատուի . ու որչափ որ հար է , շատ
քիչ ժամանակի մէջ աս հրամանը չի գործ գրվել :

Աս շրջանաւորը՝ իրենց երթալու և դառնալու
առանձն , ճամբան չորս տեղ պիտի հանգրային ,
այսինքն՝ Պալլա սուրբ Վինչենցիոսի ըստած նաւա-
հանգիստը՝ Քորդուկալի կողմը . սուրբ Վահրդ-
կալինայի եզերքը . Վալլա բարեյուսոյ , և սուրբ
Պողոսի կղզին , որ վեց հարիւր աշխարհագրական
փարսախի չափ հեռու է ճեպալէն , և գրեթէ
անմարդաբնակ տեղ մըն է . ինչու որ համբարանոյ-
նի պիտի հաստատուին աս չորս նաւահանգիստնե-
րուն մէջ , շրջանաւորուն պէտք եղած պաշարները
հոգալու համար :

Ճակին պաշտօնաւոր կըթուլիւններով :

Որքան Երախտագիտութիւն ցուցուցին ինձի՝ աս ու-
ղորմելիները՝ երբոր յաղթատութեան տառապանքներէն
աղանցան , չեմ կրնար տկար գրիչով բացայայտելու .
այսքան ըստ , թէ անանկ մեծ բերկրութիւն մը ունե-
ցայ որ չեմ գիտեր թէ արդեօք անկեց էվլի եղաւ մի
բարեկարգութիւն բնօրինը : Բարի զակեղները՝ իրենց բա-
րեկարգին խնամօք անարժան չի ցուցուցին զիրենք , ու-
սում սորվեցան , բարի համբաւ կտացան , ու իրենց հայ-
րենեացը մեծամեծ օգուտներ ըրին :

Ինչ խելացի մարդիկներ կան աշխարհքիս մէջ , որոնք
յետին խղճութեան մէջ գտնուելով՝ անձանթ ու ան-
գործ մնացել են : Թէ որ հարուստ մարդիկներուն ձեռքը
քիչ մը բաց ըլլար աստեղներուն , թէ որ քիչ մը օգնու-
թիւն ընէին անոնց՝ փոխանակ փուռ տեղը վատնելու ի-
րենց հարստութիւնը , անշուշտ մեծ պատիւ կը ըլլային ա-
նոնք իրենց ազգին ու հայրենեացը :

Որչափ գոբաղդ է ան աղքատ որու մեծամեծները ա-
մենէին աղգասիրութիւն չունենալով , ինքզինքնին բո-
լորովին զեղխութեան տըւած են , ու մինակ իրենց մօրի
կերբերը կըպաշտեն :

(Բանասիր . () րաք . Վալարթի :)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ
ՏԱՃԿԱՍՏԱՆ

Կոստանդնուպոլիս, 20-3 Յունվար:

Մայրաքաղաքիս սուրբազան հասարակօրէն մի
և նոյն անշարժութեան վիճակի մէջ կը գտնուի
Լաւրայի անյաջող լուրերուն պատճառով:

Յորեն: Թուէլ է ու միայն 150 հազար քիւէ
զուրս երթալու համար վաճառվեցաւ. մնացեալ
ծախքերը տեղը քշվելու համար կը լնան հետեւեալ
զինքերով:

Ղըմի կարծր ցորեն	21-22 1/2
Օտէսայի "	20 1/2-21
Պետրապոլիայի "	20-21 1/2
Խալաղի և Խալայի լի	18-18 1/2
ևս " կակուղ	17 1/2-18 3/4
Բումէլի կարծր "	18-19 1/2
ևս " կակուղ	14-15 1/2
Լիւքսանդրիայի	11-11 1/2
Դեղին տարր Խալաղի	10 1/2-11 1/4
ևս " Խալայի լի	9-10
ևս " (տէսայի)	7 3/4-8
Գարի Գանուպի	7 3/4-8
Հիմնուհիմայ մայրաքաղաքի մէջ կայ	
Յորեն կարծր Լըմի	50,000 քիւէ
ևս Բումէլի	40,000
ևս կակուղ Խալաղի և Խալայի լի	48,000
ևս Բումէլի	120,000
Դեղին տարր	16,000
Գարի	20,000

ԶՄԻՆՈՒՆԻՒ

23 Յունվար:

Քաղաքիս սուրբազան երեւելի փոփոխութիւն մը
չեղաւ ու գրեթէ հասարակօրէն մի և նոյն անշարժ
ութեան վիճակի մէջ կը գտնուի:

Բամպակ: Թէպէտեւ Լաւրայի լուրերը այն
քան յաջողակ չեն, բայց և այնպէս զինքերը քիչ մը
բարձրացան հոս. սու օրվան արժողութիւնը հետեւ
եալն է:

Սօսլուճա	228-230
Քրքաղաճ	227-228
Ֆիսսոն	220-222

Բուրդ: Խիստ Թուէլ է ու զինքերուն նոր փոփոխ
ութիւն մը չեղաւ. 180-190 զուռուէ խանթարը
ըստ տեսակին կը վաճառուի:

Մեղրամոմ: Վիւն մը Թուէլ ցաւ, Թրեստէն է
կած լուրերուն վրայ. 950-970 զուռուէ ըստ տե-
սակին հազիւ Թէ կը վաճառուի:

Ղէհրի: Մի և նոյն անշարժութեան մէջ կը
գտնուի ու ուրիշ ապրանքայ հետ փոխանակու-
թեամբ կը վաճառուի հասարակօրէն. սու օրվան ար-
ժողութիւնը 25-28 զուռուէ է ապրանքին լաւու-
թեանը նայելով:

Տորոն: Չուղվիր. Կէօրտէսի ու Ղայաճըխի
ապրանքին զինքը 210-215 զուռուէ է. Ղարամա-
նինը 220-225. Պախըրինը 240:

Քիթի: Բաւական ապրանք կուգայ զուրսերէն,
բայց ծախսը աւելցնելով քիչ ըլլալուն համար զինքերը
Թուէլ են. սու օրվան արժողութիւնը 12-18 զու-

ռուէ է օխան ըստ տեսակին:

Եղան մորթ: Բաւական ապրանք ծախվեցաւ ու
միշտ կուղվի. 6-6 1/2 զուռուէ օխան ըստ տեսակին
զինքովաճառ է:

Սուսամ: Վիւն ապրանք կուգայ զուրսերէն ու
զնոյ աւելցնելով պակաս չէ 54-55 զուռուէ քիւէն,
նաեւ մէջը աւանդելու պայմանով, բոլոր ծախքը
վաճառողին վրայ:

Լիւքիոն: Թէպէտեւ հիմնուհիմայ խիստ Թուէլ
է տեղը, բայց կը յուսացվի Թէ քիչ մը առնեն
հտքը պիտի ուղվի սա ապրանքը, որովհետեւ չին-
տէն զեկտեմբեր 20 Թիւռով աւած գիրքին կը
ծանուցանէ Թէ, բաւական ապրանք ծախվիր է
Պոմպայ, ու 5876 սուռուէ զուրսերը խրկվիր է.
ուստի հիմնուհիմայ Պոմպայի մէջ միայն 2833
սուռուէ աֆիօն մնացեր է:

ՓՈՒՆԵԼԵՐՈՒԹԻՒՆԵՐ

ԼՕՄԻՈՒՆԻՒ

23 Յունվար 1842:

Լ ճնտու	117
Մարտիկա	183
Թրեստ	472
Հոլանտա	
Կոստանդնուպոլիս	1/4 - 3/4 հարուրին

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Պատուէր Տ. Քհարովի Գաւթեան Թաղապա-
ետնայ, որ քանի մը ամիս աւած գիրք մը հրատա-
րակած է ի Կալիպթա, Պատմութիւն հին Հընդ-
կաստանի անունով, հիմակ տպել պիտի տայ իր
ճանապարհորդութիւնը ի Հայաստան, ի Պարս-
կաստան, ի Տաճկաստան և յԵւրոպայ: Տպա-
գրութեան բոլոր ծախքը կը հասնի 3000 Կալիպ-
թայու ռուբլի այսինքն 30,000 տաճկի զուռուէ.
ո՞վ որ ուզէ սա գումարը հատուցանել, իրեն ա-
նունով պիտի տպվի յիշեալ գիրքը. որ երկու հա-
տոր ըլլայ պիտի. միայն երկու հատորին զինքը 16
ռուբլի է այսինքն 160 տաճկի զուռուէ: Պարոն Ս.
Յ. Լըգալը՝ սա գործին ստորագրութեանը հա-
մար հոգաբարձու ընտրուած է:

Կը յուսանք Թէ՛ Տաճկաստանու ընակիչ բաղ-
մաթիւ հայերը սիրով կը ստորագրուին, յիշեալ աշ-
խատասիրութեանը տպելուն նպատաւաւորաց ըլ-
լալու համար. որով հեղինակին ուսումնական ու
ազգասիրական ջանքը յաջողութեամբ պիտի պը-
սակվի:

Ով որ ուզէ կրնայ ստորագրվիլ:
Իզմիր՝ Լըշարլոյ Լըարատեանին գրատունը, և ու-
րիշ քաղաքները՝ նոյն օրագրութեան յարգի գոր-
ծակալներուն մօտը:

ՍԻՆԵՆՅԱ ԲՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Թրանսիանի նպատակը Հայոց ազգին ուսումնական
յաւաճադութեանն է, և մասնաւորապէս Օմիւռնիոյ
սուրբ Սարգիսեան վարժարանը ալ աւելի ծաղկեցընե-
լով՝ հարկաւոր եղած գիրքեր և ուսումնական գործիքներ
Լաւրայէն բերել տալով, ու նոր դասատուներ կարգե-
լով, մասնաւորապէս Լըշարլոյ հարցութեան, Գիլիգայի, Լե-

ճէպրայի և Սարգիսեան (բէսիմ):

Եւ ընկերութեան անունը Սինենայ ընկերութիւն դը-
նել արժան գաղտնեցաւ, ի յիշատակ այն երեւելի դպրա-
տուներուն, որոնք մեր սուրբ Թարգմանիչներուն Սահա-
կայ և Սարգիսեայ թամանակը Սինենայ Վահանգի
մէջ շինվելով հետզհետէ ծաղկեցան. մասնաւոր ու-
թերորդ գարուն մէջ մեծ համբաւ ստացան: (տես Հեա-
խոս, Հայաս. 7, 87)

Սինենայ ընկերութեան հիմնադիր և պաշտպանները
Թրեստու մեծապատիւ և ազգասէր աղաները ըլլալով,
յիշեալ ընկերութեան կառավարչին ընտրութիւնը ա-
ռանց ընդգրկման միշտ անոնց հայրենասէր խնամոցը
յանձնեալ է ըստ ամենայն մասին. ուստի յիշեալ Ս-
նեններուն յատուկ խնդրանքը Ղուկաս Գ. Պարսա-
ղարեանը գլխաւոր վերատեսուէ ընտրվեցաւ:

Տարեկան ստորագրութեան զինքը՝ Սինենայ ընկերու-
թեան անդամ գրվելու համար 50 զուռուէ է կանխիկ
հատուցանելի. ու ամեն իրեք ամիս նոր ստորագրվողնե-
րուն անունները օրագրութեան միջոցով հրատարակ-
վելու է:

Ով որ կը փափայ խառնել ազգասիրական գործքի մը
մասնակից ըլլալ՝ ամեն քաղաք կրնայ ստորագրվիլ, Լը-
շարլոյ Լըարատեանին յարգի գործակալներուն գրա-
տունը:

Պարոն Պօղոս (Թաթիկեան հայաղի պատկերահանը
պատիւ կը համարի անձին ծանուցանել հասարակու-
թեանը, որ օրվան զինքով կը նկարագրէ մարդու կենդա-
նագիրը և ուրիշ պատկերներ, Թէ մենիստուր և Թէ և
զով: Իր խանութը Յունայ հիւպատոսարանին մօտն է:

ԱՐՇԱՆՈՅՍ ԱՐԱՐԷՏԵԱՆ Ե. Լ. Օրագրելը

Հարաւոր անգամ մը կը տպվի:

Տարեկան ստորագրութեան զինքը՝ 120 զուռուէ է,
կանխիկ. ով որ ուզէ կրնայ ստորագրվիլ:

Իզմիր՝ օրագրութեան տպարանը:

Պօղոս՝ երկու խանութ Սինենայ Սարգիսեայ աղային
գրատունը:

Պարոն Քաղաքեան Ստեփէն ու Ղրիգոր աղայ-
ից մաղաղան:

Լիւքսանդրիայի Լըշարլոյ և Լարատեան աղային մա-
ղաղան:

Հոպպէ (Լաֆա) մեծապատիւ Ստրաստ աղային
գրատունը:

Թրեստ՝ Լըլեան Ղրիգոր աղային գրատունը:

Լըղոմ՝ Հակոբ ճանեան աղայ Սարգիսեան մաղաղան:

Լէն՝ Քարիկեանց հարցութիւն աղային մաղաղան:

Տիարաքէրի՝ Պարոն Գամիսնոսին մաղաղան:

Լաշ՝ Պըլքըլեան աղայ եղբարց մաղաղան:

Պաղտա՝ Լեղիւղ առաջին Թարգման աղայ Խա-
չիկին տունը:

Գաւթէ՝ Լիւլեան Վաղարշեանց հակոր աղային
վաճառատունը:

Պոմպայ յարգի պարոնաց Լըշարլոյ որդւոց և ընկե-
րաց վաճառատունը:

Սինկափոր ու Պարսկա՝ յարգի պարոնաց Սէթ
եղբարց գրատունը:

Ի ՏՊԵՐԵՆԻ ՍՏԵՓԵՆՈՍԻ ՊԵՊՈՆԵՆ: